

„Cepelinų indeksas“ krenta žemyn

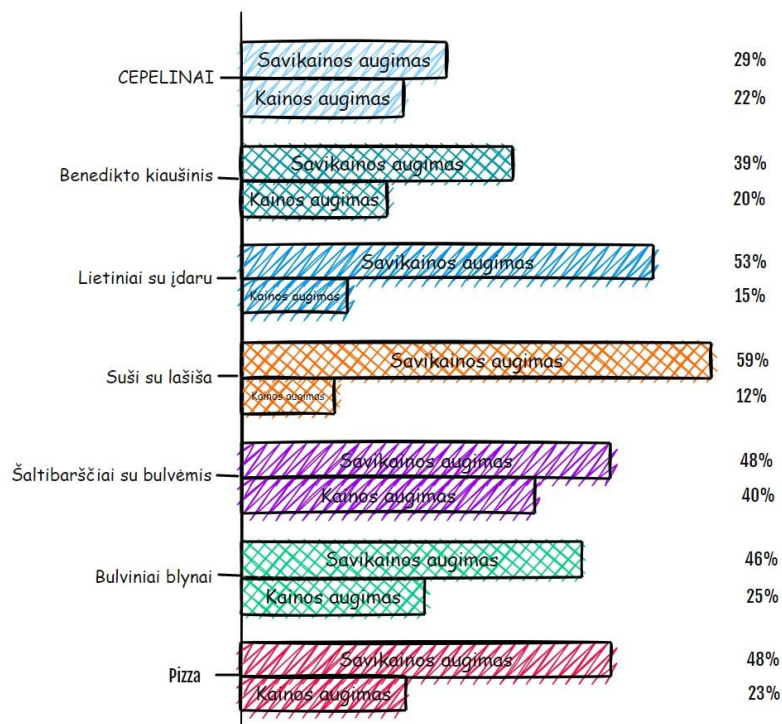
Gal didžkukuliai, geriau žinomi cepelinų vardu, nėra sveikiausias maistas, tačiau populiarumu Lietuvos restoranuose, su cepelinais gali varžytis nedaug kas. Todėl Lietuvos viešbučių ir restoranų asociacijos nariai (LVRA), mėgindami rasti kliento perkamumo galiai įvardinti tinkamą produktą, pasirinko šį, lietuviškos virtuvės simbolį. Taip gimė Cepelino Indeksas (CI). Ir jo pokyčiai šiuo metu nieko gero nerodo.

„Creditinfo“ duomenimis, Lietuvoje, šiuo metu veikia 7025 restoranai ir kavinės. Juose dirba daugiau nei 37 000 žmonių. Nors palyginti su pernai augo ir restoranų, ir juose dirbančių darbuotojų kiekis; nuo 1,7 milijardo iki 2,1 milijardo eurų kilo ir pajamos, tačiau restoranų verslas vis dar neatsigauna po pandemijos ir tuo laikotarpiu prisiimtų finansinių įsipareigojimų, kurie sudaro 55 mln. Eur.

Šiuo metu 41% viešojo maitinimo įmonių vis dar priklauso aukštai ir aukščiausiai vėluojančių mokėti rizikos grupėms. 27% priklauso ir aukštai, ir aukščiausiai bankrotų klasėms. 66 restoranai šiemet jau bankrutavo, o dar liko sunkiausias, su šildymo kainų augimu susijęs sezonas. Tačiau didžiausią riziką visam sektoriui sudaro nuo naujų metų planuojamas didinti PVM, šiuo metu siekiantis 9%.

Pagal vartotojų kainų pokyčius, maisto ir nealkoholinių gėrimų kainos parduotuvėse kilo 30 %, o restoranuose tik 15 %. Ir mažai kas atsižvelgia, kad viešojo maitinimo sektoriui per dvejus metus komunaliniai mokesčiai didėjo 125%, žaliavos - 51% , darbo užmokestis 25%, kai atlyginimai restoranuose sudaro net 33% patiekalo savikainos. Visų šių sudedamųjų dalių augimas daro maistą mūsų lėkštėse brangesniu. Tirštoje restoranų verslo konkurencijoje kainos kėlimas gali vykti tik tada, kai nebelieka kitos išeities.

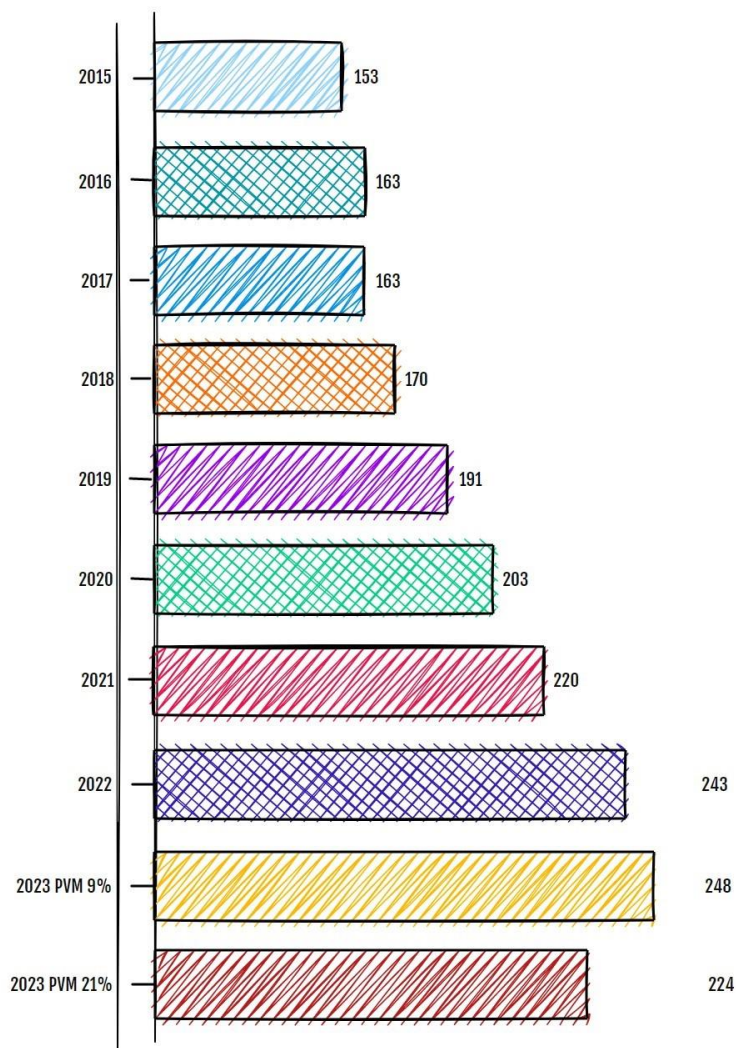
ŽALIAVŲ SAVIKAINOS IR GALUTINĖS KAINOS KITIMO SANTYKIS

Žaliavų savikainos ir kainos vartotojui kitimas per dvejus paskutinius metus

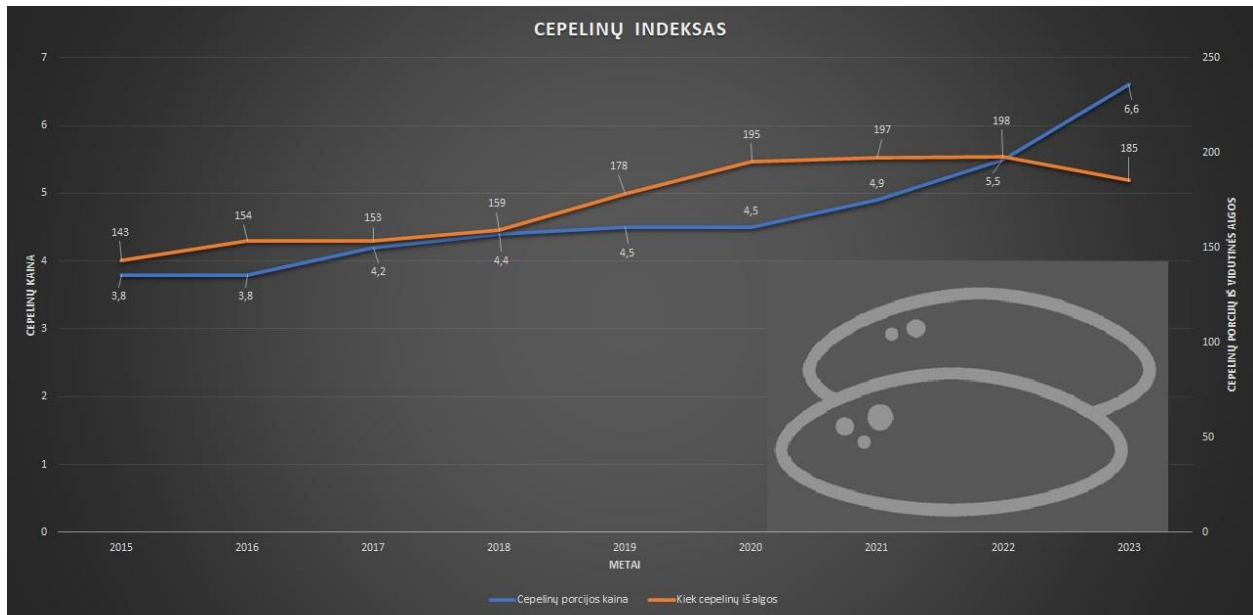
Tam, kad įvertintų realių žmonių perkamąją galią, LVRA pasitelkia į pagalbą Cepelino indeksą. CI - tai didžkukulių porcijų kiekis, kurį žmonės gali nusipirkti iš algos. Vidutinei algai ir kainoms augant, šis indeksas parodo kaip keičiasi žmonių perkamoji galia.

KIEK PORCIJŲ CEPELINŲ GALIMA NUSIPIRKTI IŠ VIDUTINĖS ALGOS

Cepelino indeksas ir jo prognozės su dabartiniu ir padidintu PVM

Žiūrint iš aštuonerių metų perspektyvos – viskas lyg ir gerai. Restoranų verslas po truputį atsigauna po COVID-19 epidemijos, tačiau energijos kainų krizė šiemet grasina sektoriui pražūtį. Maža to, valdžia ketina nuo kitų metų viešojo maitinimo sektoriui nebetaikyti dvejus metus galiojusios 9 proc. PVM lengvatos, kuri bent iš dalies kompensuoja sparčiai brangstančią energiją, darbo jėgą ir žaliavas. Jei PVM lengvatos bus atsisakyta, kitamet cepelinų kaina didės mažiausiai 20 proc.

Cepelino indekso ir vidutinės cepelinų porcijos kainų santykis

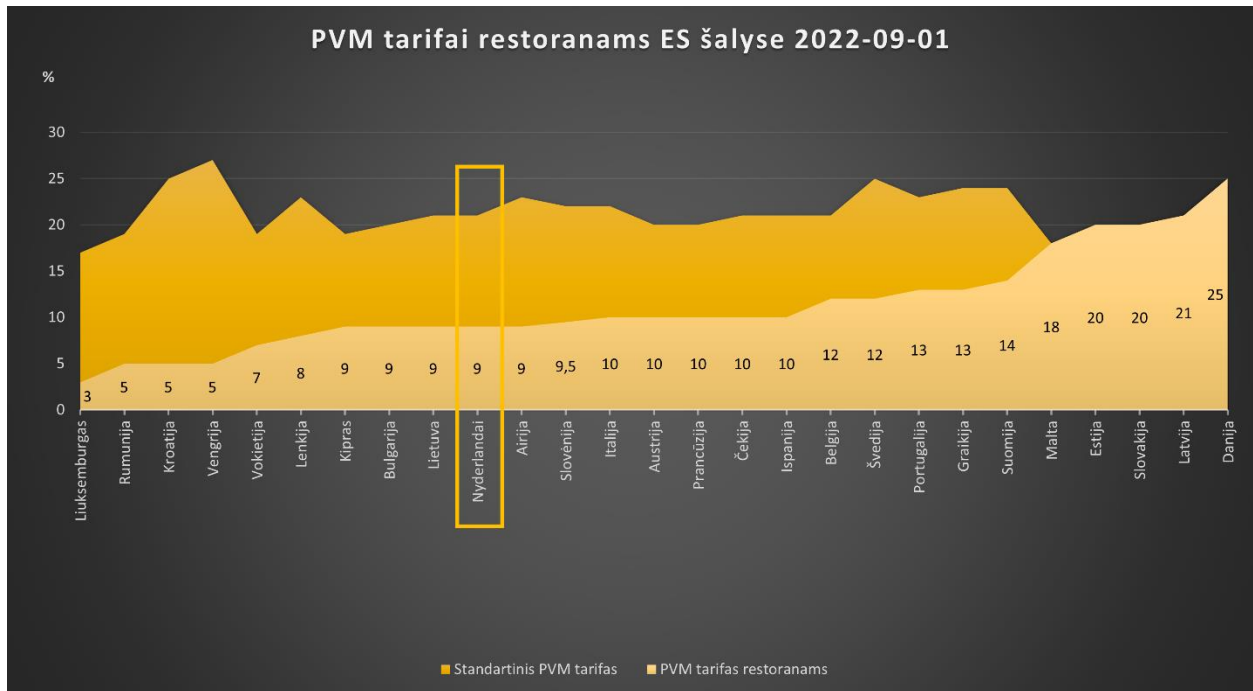
LVRA prezidentė Evalda Šiškauskienė:

„Skaičiavome, kad jei PVM lengvatos bus atsisakyta, patiekalų kainos ir kitąmet gerokai brangtų, todėl mes dar kartą kreipiamės į Vyriausybę ir Seimą, prašydami dar bent metams pratęsti 9 proc. PVM lengvatos galiojimą. Šis sprendimas bent iš dalies amortizuotų mažėjančių vidutinio vartotojo perkamąją galią. Suprantu, kad „Cepelino indeksą“ daug kas vertins ironiškai ir mes nepretenduojame į akademinį tyrimą, tačiau patikėkite, už šių skaičių slypi reali grėsmė maitinimo įstaigoms netekti lankytojų ir bankrutuoti.

Daugumoje (22 iš 27) ES šalių maitinimo sektoriui yra taikomas sumažintas PVM. Kai kuriose šalyse sumažintas PVM tarifas taikomas pastoviai. Europos šalių duomenys rodo, kad lengvatinis PVM tarifas viešojo maitinimo paslaugoms yra veiksmingiausia priemonė padėti nuo COVID-19 krizės labiausiai nukentėjusiam sektoriui.

PVM dydis maitinimo sektoriui EU šalyse ir šalyse kaimynėse.

PVM dydis maitinimo sektoriui EU šalyse ir šalyse kaimynėse.